

Тема. Вимірювання поверхневого натягу рідини.

Мета: виміряти поверхневий натяг води методом відриву крапель.

Обладнання: штангенциркуль, медичний шприц об'ємом 2 мл без голки, зубочистка, склянка з дистильованою водою.

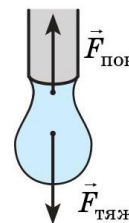
ВКАЗІВКИ ДО РОБОТИ

Теоретичні відомості

У ході повільного витікання рідини з тонкої вертикальної трубки на кінці трубки утворюється крапля (див. рисунок). Відрив краплі відбувається в той момент, коли сила тяжіння зрівнюється із силою поверхневого натягу, що діє на краплю вздовж кола шийки краплі:

$$F_{\text{пов}} = F_{\text{тяж}}, \text{ або } m_0 g = \sigma l,$$

де m_0 — маса краплі; σ — поверхневий натяг рідини; $l = \pi d$ — довжина кола (d — внутрішній діаметр трубки).

Масу краплі можна знайти за формулою: $m_0 = \rho V_0 = \frac{\rho V}{N}$, де ρ — густина рідини; V — об'єм рідини, що витекла; N — кількість крапель.

Отже, вимірявши внутрішній діаметр трубки d і порахувавши кількість N крапель, що утворилися під час витікання рідини об'ємом V , можна обчислити поверхневий натяг рідини: $\sigma = \frac{\rho V g}{N \pi d}$.

Експеримент

Результати вимірювань і обчислень відразу заносьте до таблиці.

1. Виміряйте діаметр вихідного отвору шприца.
2. Наберіть у шприц 2 мл води. Повільно натискаючи на поршень і рахуючи краплі, викачайте воду у склянку.
3. Повторіть дослід ще 3–4 рази.

Номер досліду	Діаметр отвору $d, \times 10^{-3}$ м	Об'єм води $V, \times 10^{-6}$ м ³	Кількість крапель		Поверхневий натяг $\sigma_{\text{сеп}}, \times 10^{-3}$ Н/м
			N	$N_{\text{сеп}}$	

Опрацювання результатів експерименту

1. За результатами дослідів знайдіть середню кількість крапель $N_{\text{сеп}}$.
2. Обчисліть середнє значення поверхневого натягу води $\sigma_{\text{сеп}}$.
3. Оцініть відносну похибку експерименту, порівнявши отримане значення поверхневого натягу води з табличним.

Аналіз експерименту та його результатів

За результатами експерименту зробіть висновок, у якому зазначте: 1) величину, яку ви вимірювали; 2) отриманий результат; 3) причини похибки; 5) чи здається вам запропонований спосіб зручним.

Творче завдання

Запропонуйте експеримент щодо виявлення залежності поверхневого натягу рідини від температури рідини та від наявності в рідині домішок. Проведіть експерименти, зробіть висновок.